

12/02/2018

## **Èxits, problemes i grans desafiaments en la transició a una societat lliure de combustibles fòssils**



La resistència contra l'extracció massiva de carbó a Austràlia i el creixent moviment que advoca per una "transició justa" a una societat lliure de combustibles fòssils ha tingut cert èxit però s'enfronta a grans desafiaments, com es mostra en un nou mapa desenvolupat per investigadors del projecte internacional ACKnowl-EJ de l'Institut de Ciència i Tecnologia Ambientals de la Universitat Autònoma de Barcelona (ICTA-UAB) i per l'equip d'investigació australià de Justícia Ambiental (AEJ) per al Centre for Urban Research (RMIT University, Melbourne) en associació amb Friends of the Earth (FoE) Austràlia.

El mapa "Transició justa dels combustibles fòssils a Austràlia" és l'últim mapa presentat per l'Atlas de Justícia Ambiental (EJAtlas), una plataforma global que mapeja els conflictes ambientals arreu del món elaborada per investigadors de l'ICTA-UAB. La "transició justa" fa referència a les accions de seguiment ràpid que han de permetre la reducció de les emissions de carboni sense perjudicar els treballadors i a les comunitats. El mapa inclou una desena de casos de resistència a l'extracció i l'ús de combustibles fòssils a Austràlia, però presta especial atenció al carbó, ja que és

especialment brut i, per tant, focus de moltes accions d'activisme a favor d'aquesta transició.

La base de dades que dona suport aquesta ruta ofereix detalls d'estudis de casos útils per a aquells activistes que exerceixen pressió a favor de la consecució d'una transició justa des de la producció de carbó, "abordant les dificultats associades al tancament de centrals elèctriques i a les propostes de expansió i creació de noves mines. En una transició justa, evitem substituir l'ús del carbó pel de gas o petroli" explica Anita Nelson, professora associada del projecte AEJ qui recorda que els casos també inclouen danys i riscos constants de vessaments de petroli a l'oceà i lluites sindicals contra pràctiques que resulten insegures per a treballadors de plataformes marítimes de gas.

Els casos mostren com organitzacions no governamentals ambientals locals, pobles indígenes, ciutadans, comunitats, científics, governs locals i partits polítics es mobilitzen al voltant de la reivindicació d'una transició justa cap a una societat lliure de carbó. Fa referència al tancament d'instal·lacions de producció de carbó com Port Augusta al Sud d'Austràlia i Anglesea i Latrobe Valley, a Victoria, a causa de la manca de viabilitat econòmica, l'èxit de l'activisme, l'envelliment de la infraestructura i l'augment de l'oferta i demanda d'energia renovable. Quan les centrals tanquen ràpidament oferint poc suport a les comunitats que depenen de la indústria local, la "transició justa" dona suport al reciclatge d'aquests treballadors per a noves ocupacions en indústries netes, de protecció ambiental i de justícia restaurativa.

L'extracció i el processament actuals de carbó tenen nombrosos costos socials i ambientals, inclosa la pol·lució de l'aire per la pols i els contaminants causats per la perforació i la voladura, l'excavació, el moviment de terrenys, l'eliminació de deixalles i el transport de carbó.

L'ONG de Victòria Environmental Justice Austràlia (AEJ) afirma que més de 3.000 australians moren per exposició a la contaminació de l'aire anualment i que el cost de la crema de carbó per a la salut de les persones s'estima en 2.600 milions de dòlars australians per any. Així doncs, es generen condicions de treball insalubres i insegures, gran impotència de la comunitat així com la pèrdua del sentiment de pertinença al lloc quan la producció de carbó acaba dominant el veïnat. Una preocupació fonamental per a les persones de tot el món és la incidència en el canvi climàtic global no només de la producció i utilització de carbó sinó també de petroli i gas.

Aquest nou mapa i els casos estudiats són la fase inicial d'un projecte molt més extens que dona suport a la investigació activa en campanyes de justícia ambiental i proporciona un fòrum per documentar públicament casos d'injustícia ambiental a Austràlia.

La base de dades interactiva EJAtlas ha mapejat més de 2.200 casos de justícia ambiental, identificant i proporcionant detalls de conflictes socioambientals a tot el món. El treball de centenars de col·laboradors activistes, investigadors, acadèmics, ONG internacionals i ciutadans preocupats permet presentar conflictes que van tracten sobre la conservació de la biodiversitat, la mineria, la justícia climàtica i la gestió de deixalles. EJAtlas s'està expandint a través del projecte ACKnowl-EJ, un

projecte de tres anys finançat pel Consell Internacional de Ciències Socials (ISSC). ACKnowl-EJ se centra en el potencial transformador dels moviments ciutadans, els enfocaments "participatius" a les polítiques ambientals, i les noves pràctiques institucionals nascudes de diversos sistemes de coneixement, que mostren com les alternatives sovint neixen de la resistència.

Lena Weber [lena.h.weber@gmail.com](mailto:lena.h.weber@gmail.com), Isabel Lopera [Isabel.Lopera@uab.cat](mailto:Isabel.Lopera@uab.cat)  
Institut de Ciència i Tecnologia Ambientals (ICTA)  
Universitat Autònoma de Barcelona

## Referències

[View low-bandwidth version](#)